การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

Developing a Strategic Education Institution Management Model Using The Principles of Participation And Innovative Skills To Develop The Quality Of Education at Kranuan Industrial and Community Education College

สมรักษ์ พระสลัก[1*]

Somrak Prasalak[1*]

[1]วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จังหวัดขอนแก่น 40170*

[1]Kranuan Industrial and Community Education College, Khonkaen, 40170*

Received : 2024-06-25 Revised : 2025-12-19 Accepted : 2025-12-22

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน 2) เพื่อพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน และ 3) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา(R1) ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบ(D1) ขั้นที่ 3 การนำไปใช้จริง(R2) และขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุง (D2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ (1) ผู้บริหารและครู ปี 2565 จำนวน 25 คน (2) ผู้บริหารและครู ปี 2566 จำนวน 37 คน (3) คณะกรรมการวิทยาลัย จำนวน 10 คน (4) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (5) นักเรียน จำนวน 314 คน และ (6) ผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 314 คน

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ, หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม, ทักษะการเป็นนวัตกร, การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the problems and needs for improving the educational quality of Kranuan Industrial and Community Education College; 2) to develop and implement a strategic educational institution administration model based on participatory principles and innovative skills to enhance the educational quality of Kranuan Industrial and Community Education College; and 3) to evaluate and refine the strategic educational institution administration model based on participatory principles and innovative skills for improving the educational quality of Kranuan Industrial and Community Education College. This study employed a Research and Development (R&D) methodology consisting of four stages: (1) problem and needs analysis (R1), (2) model development (D1), (3) model implementation (R2), and (4) model evaluation and improvement (D2). The key informants included: (1) 25 administrators and teachers in the academic year 2022; (2) 37 administrators and teachers in the academic year 2023; (3) 10 college committee

*สมรักษ์ พระสลัก

E-mail address : prasalaks@gmail.com

members ; (4) 5 experts; (5) 314 students; and (6) 314 parents of the students.

Keywords : Strategic Educational Institution Administration Model, Participatory Principles, Innovative Skills; Educational Quality

1.บทนำ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการศึกษาในโลกยุคใหม่ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้ปัญญาในการสร้างองค์ความรู้และผลผลิตด้วยตนเองที่มีค่าต่อสังคม เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนวิธีการเรียนรู้ (Learn how to learn) เน้นทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้คนยุคใหม่มีความรู้ด้านภาษาที่จะสามารถสื่อสารได้ในระดับสากลในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศหรือยุคเทคโนโลยีดิจิทัล รู้วิธีการคิด และพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีมีคุณธรรม มีค่านิยมที่เหมาะสมต่อสังคมโลกในยุคศตวรรษที่ 21 จากสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทในการจัดการเรียนรู้จากครูผู้สอน (Teacher) เป็นครูฝึก (Coach) หรือ ครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการปรับเปลี่ยนผกผันของนวัตกรรมและเทคโนโลยีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยน เรียนรู้ที่จะเลือกใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งสร้างสรรค์วิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และธรรมชาติของผู้เรียนยุคดิจิทัลที่มีสไตล์การเรียนรู้การคิด รวมทั้งวิถีแห่งการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม ทั้งนี้ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นแก่การประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์การรู้คิด ทักษะทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการร่วมมือกัน [1], [2], [9] ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติพ.ศ. 2561 ที่ได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาสำหรับคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ไว้ 3 ด้านได้แก่ 1) เป็นผู้เรียนรู้เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี 2) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และ 3) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งเพื่อสันติสุข [4]

วิทยาลัยการอาชีพกระนวน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 6 หมู่ที่ 6 ถนนกระนวน-น้ำพอง ตำบลหนองโน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น บนพื้นที่ 200 ไร่ ได้ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2539 เปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 7 สาขาวิชาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 8 สาขาวิชา รวมทั้งหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาในระดับการอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาวิชาชีพ จัดการศึกษาวิชาชีพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ควบคู่คุณธรรม ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสู่สังคมโลก กำหนดพันธกิจเพื่อ 1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาล 2) พัฒนาศักยภาพระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ 4) วิจัยสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และถ่ายทอดสู่ชุมชนสังคม 5) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสา ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก 6) พัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา จากสภาพบริบทของสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวนตั้งอยู่ในเขตปกครองของเทศบาลตำบลหนองโน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ชุมชนที่อยู่ใกล้วิทยาลัยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ลักษณะของชุมชน ชุมชนพักอยู่เป็นกลุ่ม มีสภาพเศรษฐกิจ อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา ทำไร่อ้อย ไร่ยางพารา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ (โคนม - โคเนื้อ) หัตถกรรมในครัวเรือน ทรัพยากรธรรมชาติ ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองโน ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพกระนวน (สมศ.) รอบที่ 3 มีจุดที่สถานศึกษาควรพัฒนาได้แก่ 1) สถานศึกษาควรกำหนดให้ครูผู้สอนจะทำโครงการวิชาชีพโครงงานการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาควรกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการผลิตสื่อนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ โครงงาน

โครงการวิชาชีพ และงานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาทักษะความรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ หรือการนำไปใช้ประโยชน์นอกเหนือจากการใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ 3) สถานศึกษาควรพัฒนาความรู้ทักษะให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถผลิตสื่อนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ โครงงาน โครงการวิชาชีพและงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในด้านการจัดการอาชีวศึกษาและมาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (1.1) ด้านความรู้ (1.2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ (1.3) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา (2.1) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา (2.2) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา (2.3) ด้านการบริหารจัดการ (2.4) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (3.1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (3.2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย จากหลักการดังกล่าว ผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสถานประกอบการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและคุณภาพต่อผู้เรียนจึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน โดยนำแนวคิดการพัฒนานวัตกรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะใน 5 ทักษะ คือ การเชื่อมโยงความคิด ตั้งคำถาม สังเกต ปฏิสัมพันธ์และทดลอง นอกจากนี้ ต้องกล้าทำสิ่งใหม่ ไม่พอใจกับสถานภาพปัจจุบัน กล้าเสี่ยงอย่างชาญฉลาดในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้นในการตั้งคำถามอีก ทดลอง รวมถึงทักษะการส่งมอบ ได้แก่ วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามรายละเอียด และปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงตามแผน [12] เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานและเป็นการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้สถานศึกษามีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้บรรลุเป้าหมายตามจุดเน้น มาตรการและกรอบการประเมินมาตรฐานการอาชีวศึกษา นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพมีผลสัมฤทธิ์ทางการวิชาการที่ดีขึ้นและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน การสร้างนวัตกรรมการสอนและการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการมีส่วนร่วมจากนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกระบวนเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ

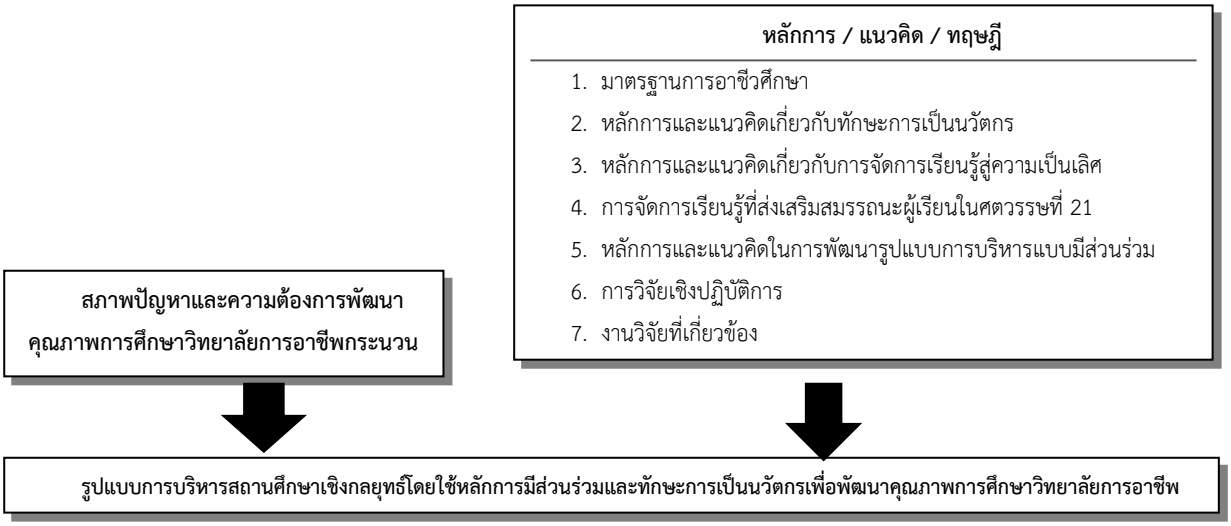
2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

*2.1*เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

*2.2*เพื่อพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

3.ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1กรอบแนวคิดในการวิจัย (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2ขอบเขตการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา (Research : R1) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ (Development : D1) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยการนำไปใช้จริง (Research : R2) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุง (Development : D2) เป็นกรอบในการดำเนินวิจัยและใช้แนวคิดทฤษฎีดำเนินการบริหารงานตามแนวคิดของ Deming, W. Edwards [8] เรียกว่า วงจรเดมิ่ง (PDCA) เป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานบริหารงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) และขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act) ดังนี้

3.2.1ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา (Research : R1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ (1) ผู้บริหารและครู วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 25 คน จากการเลือกแบบเจาะจง และ (2) คณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 10 คน จากการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2565 ถึงวันที่ 29 ธันวาคม 2565

3.2.2ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ (Development : D1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ (1) ผู้บริหารและครู วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 25 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (2) คณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 10 คน จากการเลือกแบบเจาะจง และ (3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 5 มกราคม 2566 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2566

3.2.3ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยการนำไปใช้จริง (Research : R2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครู วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 37 คน จากการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2566 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2566

3.2.4ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุง (Development : D2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย (1) การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ (1.1) ผู้บริหารและครู วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 37 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (1.2) คณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 10 คน จากการเลือกแบบเจาะจง และ (1.3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (2) การประเมินความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ได้แก่ (2.1) นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 314 คน [11] จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน [6] (2.2) ผู้ปกครองของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 314 คน [11] จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน [6] ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2566 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2567

3.3การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา (Research : R1) โดยการสำรวจความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน การวิเคราะห์ข้อมูลสถานศึกษา สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและรายงานข้อมูลของสถานศึกษา ตำราและวรรณกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคนิคแบบสามเส้า (Triangulation) มาจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาโดยการสำรวจความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน และการวิเคราะห์ข้อมูลสถานศึกษาจากเอกสารวิเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลที่รวบรวมด้วยเทคนิคแบบสามเส้า (Triangulation) จากการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษา ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ (Read and Re-read) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อการกำหนดทิศทาง (Trend) และสร้างข้อสรุป และนำเสนอโดยอิงกรอบการศึกษา โดยการบรรยาย (Narrative Form) พร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ (Development : D1) โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเป็นนวัตกร และการประชุมระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยการศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพื่อการกำหนดทิศทางและสร้างข้อสรุปของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน โดยใช้แบบบันทึกการประชุมและแบบวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบบันทึกการประชุม และ (2) แบบวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา นำข้อมูลที่รวบรวมด้วยเทคนิคแบบสามเส้า (Triangulation) จากการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษา ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ (Read and Re-read) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อการกำหนดทิศทาง (Trend) และสร้างข้อสรุป และนำเสนอโดยอิงกรอบการศึกษา โดยการบรรยาย (Narrative Form) พร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยการนำไปใช้จริง (Research : R2) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากบันทึกการปฏิบัติงานในแต่ละด้านตามแผนปฏิบัติการ แยกแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการปรับปรุงและการพัฒนาในการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกการปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจากบันทึกการปฏิบัติงาน ภายหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ในแต่ละด้านตามแผนปฏิบัติการ แยกแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนและเป็นระบบ เพื่อสะดวกต่อการปรับปรุงและการพัฒนาในการดำเนินงาน รวบรวมด้วยเทคนิคแบบสามเส้า (Triangulation) จากการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษา ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ (Read and Re-read) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อการกำหนดทิศทาง (Trend) และสร้างข้อสรุป และนำเสนอโดยอิงกรอบการศึกษาโดยการบรรยาย (Narrative Form) พร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุง (Development : D2) โดยการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและสอบถามความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การประเมินด้านประสิทธิภาพของรูปแบบ ประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การประเมินสภาพปัญหาจากการบริหารงาน การวางแผนการทำงานและการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติการดูแล ติดตามและการนิเทศการดำเนินงาน การประเมินด้านประสิทธิผล ประเมินเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดย

ใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน โดยการประเมินทักษะการเป็นนวัตกรใช้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการเป็นนวัตกร ประเมินเกี่ยวกับความถนัด ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจ (ดร.เทเรซา อมาบิล ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยที่วิทยาลัยธุรกิจฮาร์วาร์ด) ร่วมกับทักษะ 5I อันเป็นลักษณะเฉพาะของนวัตกร ได้แก่ Inspiration (มีแรงบันดาลใจ) Imagination (มีจินตนาการ) Ideation (มีความคิดริเริ่มหลากหลาย) Integration (มีความสามารถในการวางแผนเชิงองค์รวม) และ Implementation (มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติและขยายผล [3] และแนวคิด DNA ของนวัตกร ประกอบด้วย การเชื่อมโยง การตั้งคำถาม การสังเกต การทดลอง และการสร้างเครือข่าย [13] กำหนดเป็นประเด็นคำถามในการประเมินด้านประสิทธิผลของทักษะการเป็นนวัตกรในครั้งนี้ และ (2) แบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพกระนวน สำหรับสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน นำข้อมูลที่รวบรวมมาจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.ผลการวิจัย

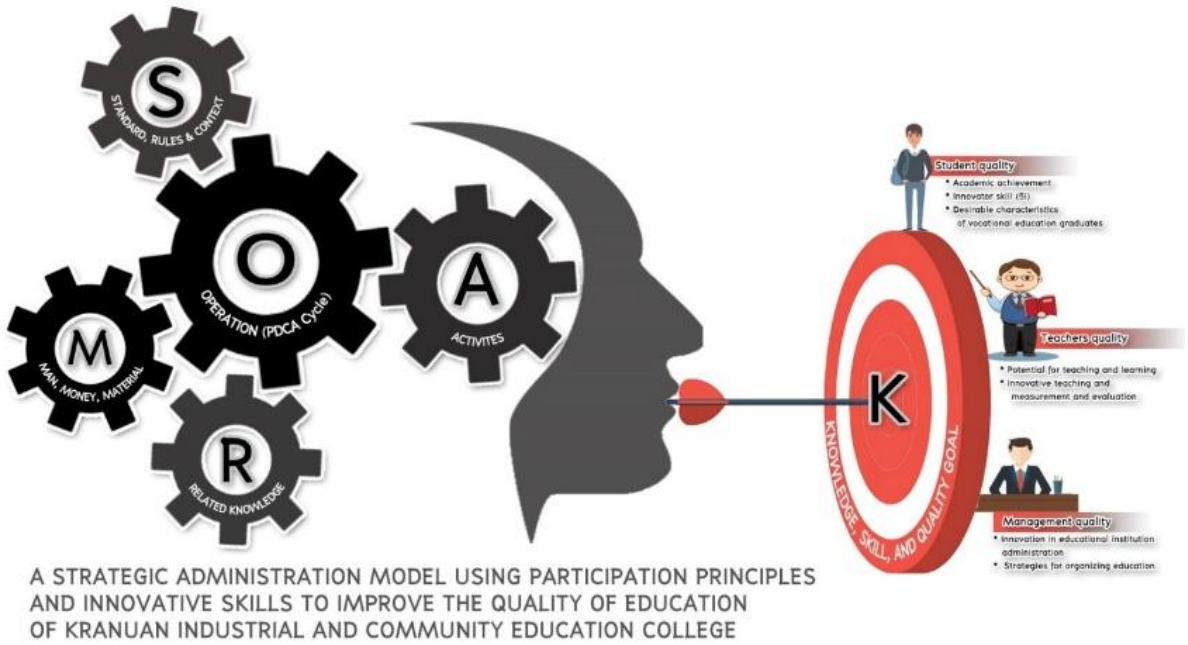
*4.1*มีสภาพปัญหาในด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัยของครูที่มีจำนวนชิ้นงานค่อนข้างน้อยถ้าคิดร้อยละต่อจำนวนผู้เรียนทั้งหมดของสถานศึกษาปัญหาเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะยังไม่ครบทุกสาขาวิชา โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะและทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ให้ครบทุกวิชา ฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ ในการสร้างสรรค์ผลงานด้านนวัตกรรม และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการให้เป็นรูปธรรมเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษา

*4.2*รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน (SOMRAK Model) มีองค์ประกอบได้แก่ S – Standard, Rules & Context คือ มาตรฐาน กฎระเบียบและบริบทที่เกี่ยวข้อง มีการศึกษาปัจจัยเชิงนโยบาย เป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษา O – Operation คือ การดำเนินการขับเคลื่อนตามกรอบแนวคิดของแบบ PDCA [8] M – Man, Money, Material คือ การบริหารทรัพยากรหลักในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การบริหารด้านบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์-อาคารสถานที่ R – Related Knowledge คือ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะ

การเป็นนวัตกร ได้นำทักษะ 5I เพื่อเป็นนวัตกรในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดโดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum หรือ WEF) [3] A – Activites คือกิจกรรมการเรียนรู้เป็นหัวใจที่สำคัญในการที่จะขับเคลื่อน กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่ผู้เรียน และ K – Knowledge, Skill, and Quality Goal เป็นการกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ในด้านคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) คุณภาพด้านผู้เรียน 2) คุณภาพด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 3) คุณภาพด้านการบริหารจัดการ (รูปที่ 2)

*4.3*ผลการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน (1) คุณภาพด้านผู้เรียน (1.1) นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ดีขึ้น (1.2) นักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะการเป็นนวัตกร (ทักษะ 5i) เพิ่มขึ้น (1.3) นักเรียนร้อยละ 80 มีคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาพึงประสงค์ (2) คุณภาพด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (2.1) ครูร้อยละ 80 มีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน (2.2) ครูร้อยละ 80 มีการสร้างนวัตกรรมการสอนและการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ (3) คุณภาพด้านการบริหารจัดการ (3.1) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย (3.2) ผู้บริหารสถานศึกษา มีกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้รับการมีส่วนร่วมจากนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน การสร้างนวัตกรรมการสอนและการวัดและ

ประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการมีส่วนร่วมจากนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกระบวนเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ

รูปที่ 2 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน (SOMRAK Model)

*4.4*การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ในภาพรวมมีระดับคุณภาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประสิทธิภาพในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่1-2)

จากตารางที่ 2 จากการประเมินในภาพรวมพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$= 4.65) โดยเพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูดสุด ได้แก่ สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรที่ดี โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$= 4.77) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$= 4.74) สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัดและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม และสถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$= 4.72)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

กรอบการประเมิน	ระดับคุณภาพ (n=52)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านประสิทธิภาพในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา	**4.60**	**0.38**	**มากที่สุด**
- รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นทำให้ลดปัญหาในระหว่างการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	4.67	0.47	มากที่สุด
- ผู้บริหารและคณะทำงานสามารถแก้ไขปัญหาและมีการวางแผนในระยะยาวที่ชัดเจน	4.58	0.50	มากที่สุด
- มีการปฏิบัติการดูแล ติดตามและการนิเทศการดำเนินงาน	4.58	0.50	มากที่สุด
- รูปแบบการบริหารสถานศึกษาช่วยให้การดำเนินงานของวิทยาลัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.58	0.54	มากที่สุด
ด้านประสิทธิผล : ผลการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการบริหาร	**4.59**	**0.38**	**มากที่สุด**
- ครูและบุคลากร สามารถการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรแก่นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายตามกำหนด	4.71	0.46	มากที่สุด
- นักเรียน ได้รับการส่งเสริมความรู้ในด้านที่ถนัดให้มีทักษะที่สูงขึ้น	4.71	0.46	มากที่สุด
- นักเรียน ได้รับการส่งเสริมแรงบันดาลใจ จินตนาการและความคิดริเริ่มที่หลากหลาย	4.65	0.48	มากที่สุด
- นักเรียน มีทักษะการวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามรายละเอียด และปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามแผน	4.65	0.48	มากที่สุด
- นักเรียน ได้มีทรัพยากรการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น	4.65	0.48	มากที่สุด
- นักเรียน ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะการเป็นนวัตกรได้เต็มศักยภาพ	4.63	0.49	มากที่สุด
- นักเรียน มีทักษะการเชื่อมโยงความคิด ตั้งคำถาม สังเกต ปฏิสัมพันธ์และทดลอง ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.63	0.49	มากที่สุด
- นักเรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้	4.56	0.50	มากที่สุด
- นักเรียน สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้	4.56	0.50	มากที่สุด
- ครูและบุคลากร มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนตามพฤติกรรมที่คาดหวัง	4.50	0.50	มากที่สุด
- นักเรียน สามารถศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสาขาที่ต้องการได้	4.19	0.66	มาก
ภาพรวม	**4.59**	**0.36**	**มากที่สุด**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการสอบถามความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพกระนวน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (n=628)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
- สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรที่ดี	4.77	0.42	มากที่สุด
- สถานศึกษาส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน	4.74	0.44	มากที่สุด
- สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัดและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม	4.72	0.45	มากที่สุด
- สถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์	4.72	0.46	มากที่สุด
- นักเรียน ได้รับการส่งเสริมแรงบันดาลใจ จินตนาการและความคิดริเริ่มที่หลากหลาย	4.70	0.46	มากที่สุด
- นักเรียน ได้รับการส่งเสริมความรู้เพื่อพัฒนาทักษะในด้านที่ถนัด	4.69	0.46	มากที่สุด
- ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ	4.69	0.47	มากที่สุด
- นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการวิเคราะห์วางแผนการทำงานการปฏิบัติงานตามแผน และได้รับการช่วยเหลือให้สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามแผน	4.66	0.48	มากที่สุด
- ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ศิษย์ด้วยความเมตตาและมีการประเมินผลการเรียนด้วยความเป็นธรรม	4.61	0.49	มากที่สุด
- ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่และทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	4.58	0.58	มากที่สุด
- นักเรียน มีประสบการณ์ที่ดีในการส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงความคิด ตั้งคำถาม สังเกต ปฏิสัมพันธ์และทดลอง ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.50	มากที่สุด
- นักเรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิต	4.57	0.51	มากที่สุด
- สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และมีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.54	0.50	มากที่สุด
- สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.53	0.51	มากที่สุด
ภาพรวม	**4.65**	**0.31**	**มากที่สุด**

จากการประเมินผล มีข้อเสนอแนะให้ปรุงปรับในการปฏิบัติได้แก่ สถานศึกษาควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบวิธีสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้นแก่ครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูและคณะทำงาน ให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาและพัฒนาทรัพยากรแหล่งเรียนอยู่ให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้จัดการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

5.อภิปรายผล

ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน โดยการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการวิทยาลัยการอาชีพกระนวน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 52 ท่าน พบว่า มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในด้านประสิทธิภาพในการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นทำให้ลดปัญหาในระหว่างการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านประสิทธิผล (ผลการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการบริหาร) ในภาพรวมมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูและบุคลากร สามารถการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรแก่นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนด และนักเรียนได้รับการส่งเสริมความรู้ในด้านที่ถนัดให้มีทักษะที่สูงขึ้น มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน โดยการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) นักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 314 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 [11] จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน [6] และ 2) ผู้ปกครองของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยการอาชีพกระนวน จำนวน 314 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 [11] จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน [6] รวมจำนวน 628 คน พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูดสุด ได้แก่ สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรที่ดี โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้ปรุงปรับในการปฏิบัติได้แก่ สถานศึกษาควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบวิธีสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้นแก่ครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูและคณะทำงานให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาและพัฒนาทรัพยากรแหล่งเรียนอยู่ให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้จัดการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน จากข้อมูลดังกล่าวในขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินการ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงการดำเนินงานโดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ในระหว่างวันที่ 26-27 ธันวาคม พ.ศ. 2566 กับสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและสถานประกอบการภาคีเครือข่าย โดยการประชุมให้ความรู้และทบทวนการปฏิบัติงาน การปรับปรุงแผนปฏิบัติการของวิทยาลัยเพิ่มเติมรายละเอียดให้ครอบคลุมการดำเนินงานของครูให้สามารถปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ พบว่า ภายหลังการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ครูและบุคลากรทุกคนเกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเป็นนวัตกรมากยิ่งขึ้น และสามารถปฏิบัติงานรวมทั้งสามารถถ่ายทอดความเข้าใจในการปฏิบัติแก่เพื่อนครูด้วยกันได้เป็นอย่างดียิ่ง จึงทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถบริหารงานและบรรลุเป้าหมายของรูปแบบที่กำหนดไว้ คือ (1) คุณภาพด้านผู้เรียน (1.1) นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ที่ดีขึ้น (1.2) นักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะการเป็นนวัตกร (ทักษะ 5i) เพิ่มขึ้น (1.3) นักเรียนร้อยละ 80 มีคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (2) คุณภาพด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (2.1) ครูร้อยละ 80 มีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน (2.2) ครูร้อยละ 80 มีการสร้างนวัตกรรมการสอนและการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ (3) คุณภาพด้านการบริหารจัดการ (3.1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย (3.2) ผู้บริหารสถานศึกษามีกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้รับการมีส่วนร่วมจากนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ วงศ์ศักดา, สบสันต์ อุตกฤษฎ์ และอนันท์ งามสะอาด [5] ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษา 4 ฝ่าย และเอกสารภาวะผู้นำ จำนวน 27 เล่ม นำไปทดลองใช้กับวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4 แห่ง ในภาคเรียนที่ 2/2553 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจากรายงานการประเมินตนเอง ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษา พิจารณาผลการปฏิบัติงานจากตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพภายใน พบว่า วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.88 วิทยาลัยการอาชีพชุมพวง เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.81 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจังหวัดตรัง เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.36 และวิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.09 จากการเปรียบเทียบผลการรายงานประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นประสิทธิผลของคู่มือการปฏิบัติงานการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผล

ต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยรัตน์ เขียวเอี่ยม [7] ได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ศึกษาเฉพาะโรงเรียนวัดราชนัดดา สำนักงานเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของครู เครือข่ายผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคุณภาพนักเรียนด้านดีเก่งและมีความสุขจากผลการประเมินมาตรฐานพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนคุณภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับดี และคุณภาพผู้บริหารด้านการบริหารสถานศึกษามีระดับคุณภาพ อยู่ใน ระดับดีมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงษ์ศักดิพล ทาแก้ว [1] ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการติดตามนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมเพื่อป้องกันปัญหาการออกกลางคัน โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ผลการประเมินรูปแบบการติดตามนักเรียนนักศึกษาเพื่อป้องกันปัญหาการออกกลางคันของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดมโดยนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ออกกลางคันปีการศึกษา 2562 ลดลงเหลือร้อยละ 7.21 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดในการพัฒนาทักษะการเป็นนวัตกร โดยใช้ทักษะ 5I เพื่อเป็นนวัตกรในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดโดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum หรือ WEF) ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของWorld Economic Forum [10] ได้สรุปผลการวิจัย Fostering Social and Emotional Learning through Technology เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะนวัตกรรม ได้แก่ (1) Inspiration (มีแรงบันดาลใจ) (2) Imagination (มีจินตนาการ) (3) Ideation (มีความคิดริเริ่มหลากหลาย) (4) Integration (มีความสามารถในการวางแผนเชิงองค์รวม) และ (5) Implementation (มีความสามารถในการนำไปปฏิบัติและขยายผล) เป็นองค์ความรู้สำคัญและเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาทักษะการเป็นนวัตกรทั้ง 5 ด้าน ร่วมกับแนวคิดของโครงการ STEAM4INNOVATOR กำหนดแผนการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรม สำหรับเยาวชนไทยที่ต้องการก้าวไปเป็นนวัตกร โดยบูรณาการศักยภาพด้านธุรกิจเข้ากับพื้นฐานความรู้ด้าน STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) โดยมีกระบวนการสร้างนวัตกร 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 Steam + Insight เริ่มต้นสร้างสรรค์จากสิ่งที่สนใจ ใช้จินตนาการประกอบความรู้เพื่อมองปัญหาให้เป็นโอกาสในการแก้ไข ขั้นที่ 2 Wow Idea กำหนดเป้าหมายในการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คิดโซลูชั่นที่มีคุณค่าและทำได้จริง ขั้นที่ 3 Biz Analysis / Prototyping / Biz Matching ออกแบบแนวคิดทางธุรกิจและแผนบริหารจัดการ เพื่อเชื่อมโยงคน เทคโนโลยีและทรัพยากร และขั้นที่ 4 Production & Diffusion ลงมือปฏิบัติจริงให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ต่อยอดการสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมออกสู่ตลาด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 [3]

6.ข้อสังเกต

6.1ข้อสังเกตจากการวิจัย

จากการวิจัยพบข้อสังเกตที่ผู้บริหารพึงนำมาใช้ประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

*6.1.1*ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้นำเชิง นวัตกรรมที่มีวิสัยทัศน์นำการเปลี่ยนแปลง คิดต่อยอดอย่างสร้างสรรค์

*6.1.2*วิทยาลัยมีเครือข่ายการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง โดยมีโค้ชช่วยกระตุ้นการพัฒนาด้านต่าง ๆ จากสถานประการในภาคีเครือข่าย สถาบันอุดมศึกษาและมีเครือข่ายข้ามวิทยาลัยร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง ร่วมมือร่วม ใจในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6.2ข้อสังเกตในการขยายผลการวิจัย

วิทยาลัยควรขยายเครือข่ายแนวร่วม โดยขยายผลนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและทักษะการเป็นนวัตกรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพกระนวน (SOMRAK Model)” ต่อยอดสู่การวิจัยและพัฒนากิจกรรมกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนในหลักสูตรสมรรถนะให้ครบทุกวิชา และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาโดยจัดทำโครงการขอทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ เพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความยั่งยืน เชิญชวนแหล่งทุนและ

วิทยาลัยหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่สนใจร่วมทำการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อศึกษาต่อยอดและพัฒนา รูปแบบในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

[1] P. Thakaew, "A student tracking model of Det Udom Technical College to prevent student dropout through the application of information systems in educational administration," *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, vol. 2, no. 3, pp. 34–51, 2020.

[2] P. Dekkapun and P. Yindeesuk, *Teaching Students to Conduct Projects and Training Teachers in Classroom Action Research (PBL–CAR)*, pp. 43–44. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Printing House, 2016.

[3] National Innovation Agency, "Developing the 5I skills to become innovators in the 21st century."[Online].Available: https:// www.nia.or.th/5I. Accessed: May 20, 2023.

[4] Office of the Education Council, *National Education Plan B.E. 2560–2579 (2017–2036)*, pp. 5–7. Bangkok, Thailand: Prikwarn Graphic, 2019.

[5] S. Wongsakda, S. Uttakrit, and A. Ngamsa-ard, "A model for developing educational institution administrators contributing to administrative success under the Office of the Vocational Education Commission," *Journal of King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, vol. 21, no. 3, 2011.

[6] S. Prasertsin, *Research Methodology in Social Sciences*, 12th ed. Bangkok, Thailand: Samlada Publishing, 2003.

[7] H. Khiao-iem, "Development of a participatory school administration model: A case study of Wat Ratchanadda School, Phra Nakhon District, Bangkok Metropolitan Administration," Master's thesis, 2011.

[8] W. E. Deming, *Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control*. Chicago, IL, USA: The Graduate School, The Department of Agriculture, 1986.

[9] L. Scott, *The Futures of Learning 2: What Kind of Learning for the 21st Century?* Paris, France: UNESCO, pp. 3–15, 2015.

[10] World Economic Forum, *Fostering Social and Emotional Learning through Technology*. In *New Vision for Education: Fostering Social and Emotional Learning through Technology*. Switzerland: The Boston Consulting Group, 2016.

[11] T. Yamane, *Elementary Sampling Theory*. New Jersey, NJ, USA: Prentice Hall, p. 125, 1973.

[12] J. H. Dyer, H. Gregersen, and C. M. Christensen, *The Innovator's DNA: Mastering the Five Skills of Disruptive Innovators*. Boston, MA, USA: Harvard Business School Publishing, 2011.

[13] J. H. Dyer, H. Gregersen, and C. M. Christensen, "The Innovator's DNA," *Harvard Business Review*, 2009. [Online]. Available: https://hbr.org/2009/12/the-innovators-dna. Accessed: Dec. 20, 2022.